

**VELKOMORAVSKÉ
KERAMICKÉ OKRUHY A TZV.
MLADŠÍ VELKOMORAVSKÝ
HORIZONT V MIKULČICÍCH**

MARIAN MAZUCH

MORAVIA MAGNA

**VELKOMORAVSKÉ
KERAMICKÉ OKRUHY
A TZV. MLADŠÍ VELKOMORAVSKÝ
HORIZONT V MIKULČICÍCH**

Pavel KOUŘIL
(ed.)

*Práce vznikla v rámci Programu výzkumné činnosti Archeologického ústavu AV ČR Brno, v. v. i.,
na léta 2012–2017.*

PROJET MORAVIA MAGNA

MORAVIA MAGNA

sous le patronage de
UNION ACADÉMIQUE INTERNATIONALE
BRUXELLES

UNION INTERNATIONALE DES SCIENCES
PRÉHISTORIQUES ET PROTOHISTORIQUES
(C.I.P.S.H - U.N.E.S.C.O)

© Marian MAZUCH

ISBN 978-80-86023-39-7

ISSN 1804-1345

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
BRNO 2013

**SPISY ARCHEOLOGICKÉHO
ÚSTAVU AV ČR BRNO 45
2013**

**VELKOMORAVSKÉ
KERAMICKÉ OKRUHY
A TZV. MLADŠÍ VELKOMORAVSKÝ
HORIZONT V MIKULČICÍCH**

Marian MAZUCH

**ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
BRNO 2013**

Recenzovali:

Prof. PhDr. Jiří Sláma, CSc.

PhDr. Jan Frolík, CSc.

Věnováno Rostislavu Skopalovi

OBSAH

I. PŘEDMLUVA	7
II. ZÁMĚR PRÁCE	9
III. AREÁL SEVERNÍHO PODHRADÍ MIKULČICKÉHO HRADIŠTĚ	11
III.1 Úvod ke studiu severního podhradí	11
III.2 Topografie mikulčického hradiště	11
III.3 Metody a postup terénního výzkumu	12
III.4 Nálezová situace a stratigrafie vybraných ploch v S podhradí	13
III.4.1 Nálezové situace a stratigrafie v prostoru S podhradí. Modelový příklad na základě podrobného rozboru vybrané dílčí situace – podlahová úprava 892 a 883 a přilehlé zahloubené objekty	13
III.4.1.1 Hlavní kulturní vrstva sídliště	13
III.4.1.2 Podlahové úpravy	13
III.4.1.3 Zahloubené objekty	14
III.4.1.4 Hroby	15
III.5 Charakter a struktura zástavby v areálu S podhradí	15
III.5.1 Domy (podlahy), jejich konstrukce a vybavení a ostatní objekty	16
III.5.2 Struktura zástavby.....	18
III.6 Hmotná kultura a možnosti interpretace funkce sídliště na S podhradí	19
III.7 Celkový sídelně historický vývoj areálu S podhradí	21
IV. VELKOMORAVSKÉ KERAMICKÉ OKRUHY – BLUČINSKÝ A MIKULČICKÝ KERAMICKÝ OKRUH	24
IV.1 Úvodní poznámky k práci s keramikou	24
IV.2 Poznámky ke stavu poznání stratigrafie a velkomoravské keramiky v Mikulčicích	28
IV.3 Blučinský keramický okruh	30
IV.3.1 K historii bádání.	30
IV.3.2 Charakteristika keramických znaků na nádobách BO na základě studia keramiky v Mikulčicích	32
IV.3.2.1 Metoda postupu při výběru keramiky blučinského okruhu v Mikulčicích	33
IV.3.2.2 Popis jednotlivých keramických znaků BO	33
IV.3.2.3 Kvantifikace keramických znaků BO	44
IV.3.3 Vymezení základních morfologicko-technologických hranic u nádob BO.....	47
IV.3.4 Shrnutí vymezení BO.....	50
IV.4 Mikulčický keramický okruh	53
IV.4.1 K historii bádání.	53
IV.4.2 Charakteristika keramických znaků na nádobách MO na základě studia keramiky v Mikulčicích	56
IV.4.3 Vymezení základních morfologicko-technologických hranic u nádob MO	61
IV.4.4 Shrnutí vymezení MO	66

V. KERAMICKÝ HORIZONT SEVERNÍHO A VÝCHODNÍHO PODHRADÍ – KERAMIKA MLADŠÍ VELKOMORAVSKÉ FÁZE	68
V.1 Představení keramického horizontu S podhradí – Velká Morava, 2. polovina 9. století – přelom 9. a 10. století	68
V.2 Zastoupení MO a BO na plochách 46 a 79.	69
V.3 Zastoupení MO a BO na ploše P1974-I (č. 45) v severním podhradí	74
V.3.1 Archeologická situace na ploše 45	74
V.3.2 Zastoupení MO a BO na ploše 45	76
V.4 Východní podhradí mikulčického hradiště – výzkum C1991	78
V.4.1 Archeologická situace výzkumu C1991 ve východním podhradí	78
V.4.2 Stručný popis nálezné situace	79
V.4.3 Základní stratigrafie – komentář k hlavním profilům	80
V.4.4 Sídlní vývoj areálu východního podhradí – pokus o interpretaci	81
V.4.5 Keramický horizont východního podhradí a kvantifikace MO a BO	83
VI. MOŽNOSTI POZNÁNÍ KERAMIKY MLADŠÍHO VELKOMORAVSKÉHO HORIZONTU V MIKULČICÍCH	85
VII. SROVNÁNÍ MIKULČICKÉHO A BLUČINSKÉHO KERAMICKÉHO OKRUHU	90
VII.1 Typologické srovnání MO a BO a srovnání míry jejich zastoupení ve shodných kontextech mikulčických stratografií	90
VII.2 Srovnání geografického rozšíření MO a BO	91
VII.2.1 Geografické rozšíření BO	91
VII.2.2 Geografické rozšíření MO	91
VIII. OTÁZKA VÝZNAMU A DATAČE VELKOMORAVSKÝCH KERAMICKÝCH OKRUHŮ. KERAMIKA JAKO CHRONOLOGICKÁ POMŮCKA K POZNÁNÍ MLADŠÍHO VELKOMORAVSKÉHO HORIZONTU?	95
IX. LITERATURA	104
SUMMARY	108
PŘÍLOHY	117

Tab. 53. Mikulčice – Valy, keramika MO. 1. 594-5527/89.

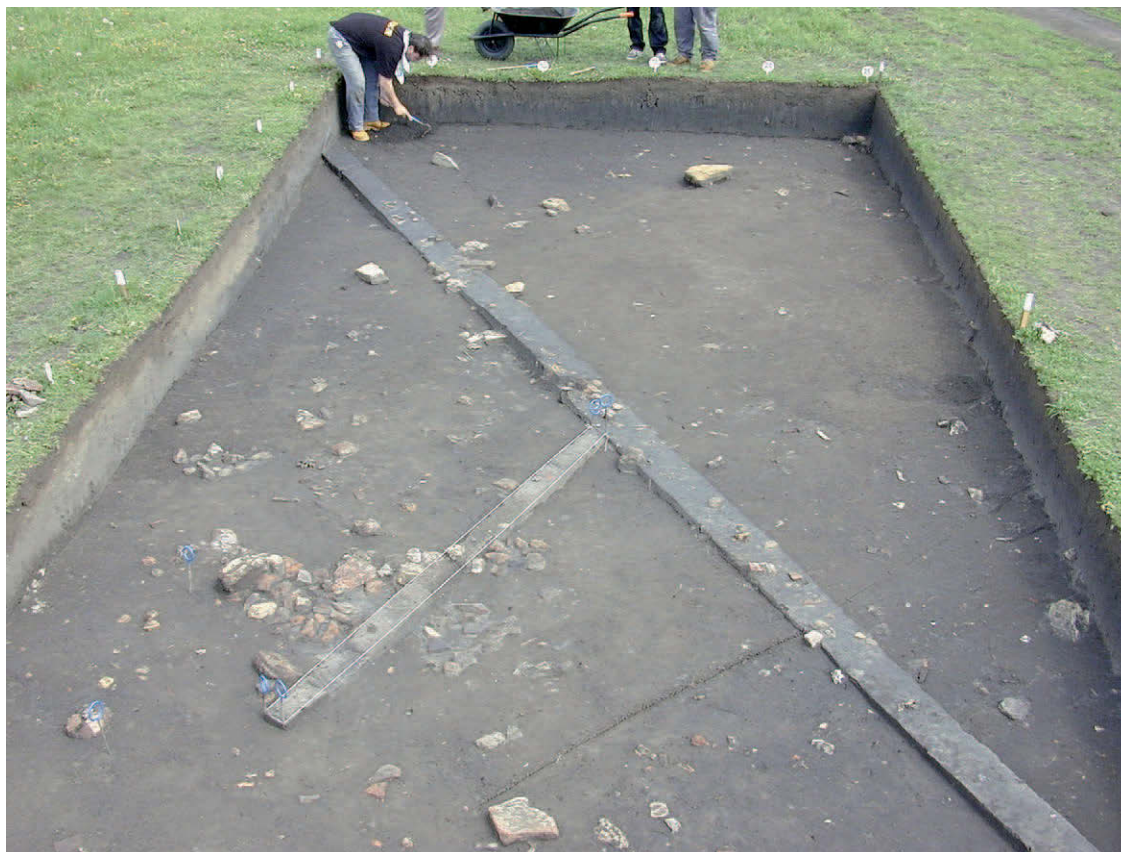

A

B

Fototabulka 1. Mikulčice – Valy. A – Celkový pohled na plochu 46 od V (část A); fotografie dokumentuje přítomnost kamenné destrukce nad severním rohem podlahy 892 (vlevo u profilu mezi dvěma pracovníci). B – Celkový pohled na plochu 79 od západu.

A

B

Fototabulka 2. Mikulčice – Valy. A – Plocha 79. Celkový pohled na odkrytí podlahy 892 s destrukcí pece (situace po odebrání koster 2011-2013), od západu. B – Plocha 79. JV roh podlahy 892 – kameny lemují SV hranu podlahy; vpravo zásyp jámy 79/9.

A

B

Fototabulka 3. Mikulčice – Valy. A – Plocha 79. Celkový pohled na nález čtyř mrtvých na podlaze domu 892, zleva hroby 2011, 2012, 2013 a vpravo dole lebka ještě neodkrytého hrobu 2014; velký kámen pod nohama kostry 2013 patří k destrukci pece domu 892, viz následující foto. B – Plocha 79. Detail hrobu 2012, vpravo destrukce kamenné pece domu 892 (k 79/10) po odebrání kostry 2013.

A

B

C

Fototabulka 4. Mikulčice – Valy. A – Plocha 79. Detail pánve kostry 2014 s nálezy. B – Lebka z hrobu 2014 – vpravo dole původní umístění náušnice inv. č. 79/7/1. C – Soubor nálezů z hrobu 2014, rozptýlených v oblasti pánve (všechny předměty padly za obětí požáru mikulčického pracoviště v roce 2007).

A

B

Fototabulka 5. Mikulčice – Valy. A – Východní podhradí, plocha C 1991. Záchranné práce v jámě na pařezy – sonda II (od JZ). B – Celkový pohled na výzkum sondy IV (od SV).

PhDr. Marian Mazuch, Ph.D.

**VELKOMORAVSKÉ KERAMICKÉ OKRUHY
A TZV. MLADŠÍ VELKOMORAVSKÝ HORIZONT V MIKULČICÍCH**

Vydal: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. v roce 2013
Edice: Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno Svazek 45
ISSN 1804-1345

Jazykové korektury a technická redakce: Alena Benešová
Anglický překlad: Irma Charvátová, Tony Long
Grafická úprava, sazba: Metoda spol. s r. o.
Návrh obálky: Jaroslav Škojec, Marian Mazuch
Kresby: Josefa Marková, Marian Mazuch, Jaroslav Škojec

Tisk: Metoda spol. s r. o., Hluboká 14, 639 00 Brno

MORAVIA MAGNA

All rights reserved
ISBN: 978-80-86023-39-7
Copyright © 2013 by
Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

1. vydání, náklad 350 ks